

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ СХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

ВИТЯГ З РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ СХІДНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

05.11.2024 № 70/225-р/к

Справа № 1/02-45-21

м. Харків

Про закриття провадження у справі

Адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 1/02-45-21 про порушення ТОВАРИСТВОМ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» (далі – ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО») законодавства про захист економічної конкуренції та подання відділу досліджень і розслідувань в Сумській області від 24.10.2024 № 70-03/543-П,

ВСТАНОВИЛА:

1. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України¹ від 29.12.2018 № 46 розпочато розгляд справи № 02-06/25-2018 за ознаками вчинення ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Листом від 29.12.2018 № 01-27/1863 копія розпорядження про початок розгляду справи направлена ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО».
- (3) Листом від 29.12.2018 № 01-27/1863 ФІЗИЧНІЙ ОСОБІ-ПІДПРИЄМЦЮ КОВАЛЬЧУК ІРИНІ ПЕТРІВНІ, ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКРАЇНСЬКО-ІТАЛІЙСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЗАНІ І К», ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТАНЗАНІТ» повідомлено про початок розгляду справи.

¹Відповідно до підпункту 6.7 пункту 6 розпорядження Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (зі змінами) з 01.06.2020 припинено Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України шляхом приєднання до Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України. Відповідно до підпункту 7.6 пункту 7 вказаного Розпорядження, з 02.06.2020 найменування Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України змінено на Східне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України.

- (4) Листом від 29.12.2018 № 01-27/1864 ФІЗИЧНІЙ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЮ ГОЛЬЦЕВУ ОЛЕКСАНДРУ МИХАЙЛОВИЧУ та ФІЗИЧНІЙ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЮ КОВПАКУ ВАЛЕРІЮ ВАЛЕНТИНОВИЧУ повідомлено про початок розгляду справи.
- (5) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 16.02.2021 № 70/45-рп/к матеріали справи №02-06/25-2018 прийняті до провадження, справі присвоєно новий номер–1/02-45-21.
- (6) Листом від 19.02.2021 № 70-02/1-1246 копію розпорядження про прийняття справи до провадження направлено ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО».
- (7) Листом від 19.02.2021 № 70-02/1-1281 ФІЗИЧНІЙ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЮ ГОЛЬЦЕВУ ОЛЕКСАНДРУ МИХАЙЛОВИЧУ повідомлено про прийняття Відділенням справи до провадження.
- (8) Листом від 19.02.2021 № 70-02/1-1282 ФІЗИЧНІЙ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЮ КОВАЛЬЧУК ІРИНІ ПЕТРІВНІ повідомлено про прийняття Відділенням справи до провадження.
- (9) Листом від 19.02.2021 № 70-02/1-1283 ФІЗИЧНІЙ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЮ КОВПАКУ ВАЛЕРІЮ ВАЛЕНТИНОВИЧУ повідомлено про прийняття Відділенням справи до провадження.
- (10) Листом від 19.02.2021 № 70-02/1-1285 ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКРАЇНСЬКО-ІТАЛІЙСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЗАНІ І К» повідомлено про прийняття Відділенням справи до провадження.
- (11) Листом від 19.02.2021 № 70-02/1-1286 ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТАНЗАНІТ» повідомлено про прийняття Відділенням справи до провадження.
- (12) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 21.07.2021 № 70/217-рп/к збір та аналіз доказів у справі № 1/02-45-21 доручено відділу досліджень і розслідувань в Сумській області.
- (13) Листом від 24.10.2024 № 70-02/3965е (рекомендоване поштове направлення 0600976213340) копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 1/02-45-21 від 24.10.2024 № 70-03/543-П направлено ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО».
- (14) На офіційному веб-сайті <https://track.ukrposhta.ua> зафіксовано інформацію, що станом на 31.10.2024 рекомендоване поштове відправлення 0600976213340 не вручено.
- (15) Листом від 24.10.2024 № 70-02/3969е (рекомендоване поштове направлення 0600976216110) копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 1/02-45-21 від 24.10.2024 № 70-03/543-П направлено ФІЗИЧНІЙ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЮ ГОЛЬЦЕВУ ОЛЕКСАНДРУ МИХАЙЛОВИЧУ.
- (16) На офіційному веб-сайті <https://track.ukrposhta.ua> зафіксовано інформацію, що станом на 31.10.2024 рекомендоване поштове відправлення 0600976216110 не вручено.
- (17) Листом від 24.10.2024 № 70-02/3967е (рекомендоване поштове направлення 0600976214657) копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 1/02-45-21 від 24.10.2024 № 70-03/543-П направлено ФІЗИЧНІЙ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЮ КОВАЛЬЧУК ІРИНІ ПЕТРІВНІ.
- (18) На офіційному веб-сайті <https://track.ukrposhta.ua> зафіксовано інформацію, що станом на 31.10.2024 рекомендоване поштове відправлення 0600976214657 не вручено.
- (19) Листом від 24.10.2024 № 70-02/3996е (рекомендоване поштове направлення 0600976249809) копію витягу з подання з попередніми висновками у справі

№ 1/02-45-21 від 24.10.2024 № 70-03/543-П направлено КОВПАКУ ВАЛЕРІЮ ВАЛЕНТИНОВИЧУ.

- (20) На офіційному веб-сайті <https://track.ukrposhta.ua> зафіксовано інформацію, що станом на 31.10.2024 рекомендоване поштове відправлення 0600976249809 отримане особисто КОВПАКОМ Валерієм Валентиновичем 29.10.2024.
- (21) Листом від 24.10.2024 № 70-02/3964є (рекомендоване поштове направлення 0600976212522) копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 1/02-45-21 від 24.10.2024 № 70-03/543-П направлено ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКРАЇНСЬКО-ІТАЛІЙСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЗАНІ І К».
- (22) На офіційному веб-сайті <https://track.ukrposhta.ua> зафіксовано інформацію, що станом на 31.10.2024 рекомендоване поштове відправлення 0600976212522 не вручено.
- (23) Листом від 24.10.2024 № 70-02/3976є (рекомендоване поштове направлення 0600976221955) копію витягу з подання з попередніми висновками у справі № 1/02-45-21 від 24.10.2024 № 70-03/543-П направлено ТОВАРИСТВУ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТАНЗАНІТ».
- (24) Листом від 04.11.2024 № 11 (вх. № 70-01/2818 від 04.11.2024) ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТАНЗАНІТ» надало свої пояснення.
- (25) На офіційному сайті Антимонопольного комітету України <https://eastmtv.amcu.gov.ua> 31.10.2024 розміщено інформацію щодо попередніх висновків у справі № 1/02-45-21, із зазначенням дати, часу і місця розгляду справи.

2. ЗАЯВНИКИ

- (26) ФІЗИЧНА ОСОБА-ПІДПРИЄМЕЦЬ ГОЛЬЦЕВ ОЛЕКСАНДР МИХАЙЛОВИЧ (далі – ФОП ГОЛЬЦЕВ О.М.), місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, дата та номер запису про проведення державної реєстрації: *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Згідно з даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (далі - ЄДР) основним видом діяльності ФОП ГОЛЬЦЕВА О.М є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (27) ФІЗИЧНА ОСОБА-ПІДПРИЄМЕЦЬ КОВПАК ВАЛЕРІЙ ВАЛЕНТИНОВИЧ (далі – ФОП КОВПАК В.В.), місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, дата державної реєстрації *(інформація, доступ до якої обмежено)*, дата і номер запису в ЄДР *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Згідно з даними ЄДР основним видом діяльності ФОП КОВПАКА В.В є *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Згідно з даними ЄДР ФОП КОВПАК В.В. припинив підприємницьку діяльність - *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (28) ФІЗИЧНА ОСОБА-ПІДПРИЄМЕЦЬ КОВАЛЬЧУК ІРИНА ПЕТРІВНА (далі – ФОП КОВАЛЬЧУК І.П.), місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, дата та номер запису про проведення державної реєстрації *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Згідно з даними ЄДР основним видом діяльності ФОП КОВАЛЬЧУК І.П. є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (29) ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ТАНЗАНІТ» (далі – ТОВ «ТАНЗАНІТ»), місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, ідентифікаційний код юридичної особи - *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Згідно з даними ЄДР основним видом діяльності ТОВ «ТАНЗАНІТ» є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (30) ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «УКРАЇНСЬКО-ІТАЛІЙСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО «ЗАНІ І К» (далі – ТОВ «ЗАНІ І К»),

місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Згідно з даними ЄДР основним видом діяльності ТОВ «ЗАНІ І К» є *(інформація, доступ до якої обмежено)*.

- (31) ФОП ГОЛЬЦЕВ О.М., ФОП КОВПАК В.В., ФОП КОВАЛЬЧУК І.П., ТОВ «ТАНЗАНІТ», ТОВ «ЗАНІ І К» у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктами господарювання.

3. ВІДПОВІДАЧ

- (32) ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО», місцезнаходження: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Згідно з даними ЄДР запис до нього про здійснення державної реєстрації ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» проведено *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (33) ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» є юридичною особою і діє на підставі статуту, затвердженого загальними зборами учасників Товариства (Протокол № 04/12/19). Товариство має право здійснювати будь-яку господарську діяльність, в тому числі підприємницьку, яка не суперечить чинному законодавству України і відповідає меті та цілям, передбаченим Статутом Товариства. ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» має самостійний баланс, діє на основі повного господарського розрахунку, самокупності та самофінансування. Майно Товариства становлять виробничі і невиробничі фонди, а також інші цінності, вартість яких відображається в самостійному балансі Товариства. ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» має поточний, валютний та інші рахунки в установах банків, круглу печатку із своїм найменуванням українською мовою, кутовий та інші штампи, фірмові бланки, емблему із своїм найменуванням українською, російською та англійською мовами; знак на товари та послуги тощо.
- (34) Товариство створене з метою організації і здійснення виробничої, комерційної, торгівельної, наукової науково-дослідної та інших видів діяльності, виконання робіт та надання послуг; одержання прибутку в інтересах учасників Товариства.
- (35) Згідно з даними ЄДР, ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» здійснює такі види діяльності: *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (36) Таким чином, ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання.
- (37) За інформацією ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» (лист від 06.01.2021 № 45, вх. № 70-01/107 від 12.01.2021), Товариство має відповідні безстрокові ліцензії, видані Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі- НКРЕКП), на право провадження господарської діяльності з:
- виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, ТЕС, АЕС, когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлювальних джерел енергії (переоформлено постановою НКРЕКП від 01.08.2017 № 987);
 - виробництва теплової енергії (крім діяльності з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, теплоелектростанціях, атомних електростанціях і когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії) (переоформлено постановою НКРЕКП від 25.07.2017 № 930);
 - постачання теплової енергії (переоформлено постановою НКРЕКП від 25.07.2017 № 930);
 - транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами (переоформлено постановою НКРЕКП від 25.07.2017 № 930).

- (38) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат на виробництво на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (39) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про природні монополії» суміжний ринок – це товарний ринок, що не перебуває у стані природної монополії, для суб'єктів якого реалізація вироблених товарів або використання товарів інших суб'єктів господарювання неможливе без безпосереднього використання товарів, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій.
- (40) Відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» до сфери діяльності суб'єктів природних монополій відноситься, зокрема, діяльність на ринку транспортування теплової енергії.
- (41) Згідно з статтею 6 Закону України «Про природні монополії» до суміжних ринків, що регулюються відповідно до цього закону, належить ринок постачання теплової енергії, на якому здійснює діяльність ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО».
- (42) З урахуванням викладеного, ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» є суб'єктом природних монополій.

4. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО СТАНОВИЩА

- (43) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 за № 317/6605 (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики, встановлено наступне.

4.1 Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (44) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

4.1.1 Суб'єкт господарювання

- (45) У відповідності до пункту 3.4 Методики, визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом установаження переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випуска(є)ють, постача(є)ють, прода(є)ють, придбава(є)ють, спожива(є)ють, використовув(є)ють конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).
- (46) Об'єктом аналізу є ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» - суб'єкт господарювання, який надає послуги з централізованого опалення.

4.1.2 Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання

- (47) Об'єктом аналізу є послуги з централізованого опалення, що надає споживачам (фізичним та юридичним особам) ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО».

4.2 *Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище*

4.2.1 *Перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання*

- (48) Відповідно до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (49) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (50) Відповідно до статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» №1875-IV (чинний до 01.05.2019) комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреб фізичної чи юридичної особи у забезпеченні холодною та гарячою водою, водовідведенням, газо- та електропостачанням, опаленням, а також вивезення побутових відходів у порядку, встановленому законодавством.
- (51) Згідно зі статтею 13 вказаного Закону централізоване опалення є комунальною послугою.
- (52) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про теплопостачання»:
- сфера теплопостачання - сфера діяльності з виробництва, транспортування, постачання теплової енергії споживачам;
 - постачання теплової енергії (теплопостачання) - господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової енергії (теплоносія) споживачам за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору.
- (53) Згідно з пунктом 1 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (далі – Правила № 630) (втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України № 85 від 02.02.2022 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 липня 2019 р. № 690»), ці Правила регулювали відносини між суб'єктом господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальних послуг (далі - виконавець), і фізичною та юридичною особою (далі - споживач), яка отримує або має намір отримувати послуги з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення.
- (54) Пунктом 2 Правил № 630 було визначено, що централізоване опалення - послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні нормативної температури повітря у приміщеннях квартири (будинку садибного типу), яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем теплопостачання.
- (55) Централізоване опалення є послугою, яка не має заміників. Внаслідок технологічних особливостей централізованого опалення, конкуренція на зазначеному ринку відсутня.
- (56) Послуги з централізованого опалення надавалися ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» на платній основі, а, отже, є товаром.
- ### **4.2.2 *Перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)***
- (57) Споживачами послуг з централізованого опалення є фізичні та юридичні особи, які

отримують або мають намір отримувати вказані послуги від ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО».

4.3 Визначення товарних меж ринку

(58) У пункті 1.3 Методики визначено, що:

- ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція;
- товарні межі ринку – товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

(59) Відповідно до пунктів 5.1 – 5.3. Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

(60) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є: подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання, тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників, тощо; наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи); відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

(61) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.

(62) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування, тощо.

(63) За визначенням терміну, наведеного в пункті 2 Правил № 630, централізоване опалення – послуга, спрямована на задоволення потреб споживача в забезпеченні нормативної температури повітря у приміщеннях квартири (будинку садибного типу), яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем теплопостачання.

(64) Враховуючи зміст укладених зі споживачами договорів, зокрема з:

- ФОП ГОЛЬЦЕВ О.М. – договір про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води від *(інформація, доступ до якої обмежено)*;
- ФОП КОВПАК В.В. – договір про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води від *(інформація, доступ до якої обмежено)*;
- ФОП КОВАЛЬЧУК І.П. – договір про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води від *(інформація, доступ до якої обмежено)*;
- ТОВ «ЗАНІ І К» - договір про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води від *(інформація, доступ до якої обмежено)*;
- ТОВ «ТАНЗАНІТ» - договір про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води від *(інформація, доступ до якої обмежено)*.

слід констатувати, що кінцевим результатом реалізації цих договорів є отримання

споживачем вчасно та відповідної якості послуги з централізованого опалення від ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО».

- (65) Отже, за таких обставин, послуги з централізованого опалення за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару не мають еквівалентних товарів-замінників.
- (66) У зв'язку із чим, товарними межами ринку, який досліджується, є послуги з централізованого опалення.

4.4 Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (67) У пункті 1.3 Методики визначено, що територіальні (географічні) межі ринку – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (68) Відповідно до пункту 6.1 Методики територіальні межі ринку визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів є неможливим або недоцільним.
- (69) Внаслідок технологічних особливостей процесу надання послуг з централізованого опалення, споживачі не можуть за звичайних умов легко перейти до споживання аналогічних послуг іншого суб'єкта господарювання, що, можливо, здійснює діяльність на території відповідного населеного пункту, оскільки кожен із таких суб'єктів здійснює діяльність у межах саме тих мереж, які йому належать (на праві власності, користування). Прокладення ж інших теплових мереж поряд з наявними є економічно недоцільним, оскільки потребує витрачання значних матеріально-фінансових ресурсів.
- (70) Відповідно до статті 1 Закону України «Про теплопостачання» постачання теплової енергії (теплопостачання) - це господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової енергії (теплоносія) споживачам за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору.
- (71) Згідно з договором оренди цілісного майнового комплексу по виробництву, транспортуванню тепла та електричної енергії у місті Суми № УКМ-0047 від 01.09.2005 та Додаткової угоди до нього від 30.04.2013 ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» є орендарем відповідного майна комунальної власності Сумської міської ради, в тому числі магістральних та внутрішньоквартальних теплових мереж, якими транспортується та розподіляється теплова енергія.
- (72) Територію обслуговування ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» у місті Суми визначено в адміністративному порядку - шляхом прийняття виконавчим комітетом Сумської міської ради рішень: від 27.01.2005 № 720 «Про визначення виробників послуг і виконавців послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення в місті Суми», від 22.09.2009 № 484 «Про визначення виконавців/виробників послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення в місті Суми», від 20.05.2011 № 322 «Про визначення виробників та виконавців послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення в місті Суми», від 18.06.2013 № 317 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Сумської міської ради від 20.05.2011 № 322 «Про визначення виробників та виконавців послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення в місті Суми», де визначено перелік житлових будинків, які отримують послуги з централізованого опалення від ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО».
- (73) У зв'язку з зазначеним, територіальними межами ринку послуг з централізованого

опалення визначено територію міста Суми, де ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» надає послуги згідно з відповідними рішеннями виконавчого комітету Сумської міської ради.

4.5 Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єкта господарювання на ринку - часові межі ринку

- (74) У пункті 1.3 Методики визначено, що часові межі ринку – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (75) Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок із сталою структурою.
- (76) У випадках, коли період повного обороту авансованого капіталу у виробництві відповідного товару є більшим, ніж один рік, як часові межі ринку як правило визначається проміжок часу, який дорівнює від одного до трьох зазначених періодів обороту капіталу.
- (77) Заява ФОП ГОЛЬЦЕВА О.М. та ФОП КОВПАКА В.В. від 08.05.2018 б/н (вх. № 01-27/865 від 08.05.2018) та спільна заява ФОП КОВАЛЬЧУК І.П., ТОВ «ТАНЗАНІТ» та ТОВ «ЗАНІ І К» від 01.11.2018 б/н (вх. № 68-01/2261/01-27 від 02.11.2018) стосувалася питання нарахування плати за послуги з централізованого опалення в опалювальному періоді 2017-2018 років споживачам будинку за адресою: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, виходячи з показників вузла обліку теплової енергії, встановленого в індивідуальному тепловому пункті сусіднього будинку за адресою: *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (78) За інформацією ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО», наданою листом від 02.09.2021 № 4403 (вх. № 70-01/5094 від 03.09.2021) у опалювальні періоди 2018-2019 та 2019-2020 в будинку за адресою: *(інформація, доступ до якої обмежено)* відсутні споживачі – юридичні особи; в опалювальний період 2018-2019 в будинку за адресою: *(інформація, доступ до якої обмежено)* послуги отримувало ТОВ «ЗАНІ і К», яке в опалювальний період 2019-2020 послуг не отримувало.
- (79) Таким чином часові межі досліджуваного ринку визначено, виходячи з мети розслідування, та охоплюють період, в який виникли спірні взаємовідносини заявників і ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО», з жовтня 2017 року по квітень 2019 року.
- (80) При цьому, протягом періоду з жовтня 2017 року по квітень 2019 року ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» залишалось єдиним виконавцем послуг з централізованого опалення в межах території міста Суми, де ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» надає послуги згідно з відповідними рішеннями виконавчого комітету Сумської міської ради.
- (81) З огляду на зазначене, часовими межами досліджуваного ринку визначено період з жовтня 2017 року по квітень 2019 року, протягом якого залишалась незмінною структура ринку, співвідношення попиту та пропозицій на ньому.

4.6 Бар'єри вступу (виходу) на Ринок

- (82) У пункті 1.3 Методики визначено, що бар'єри вступу на ринок – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (83) Відповідно до пункту 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні

обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

- (84) Згідно із частиною другою статті 7 Закону про природні монополії в умовах та правилах здійснення підприємницької діяльності у сферах природних монополій та на суміжних ринках (ліцензійних умовах) визначаються зобов'язання суб'єктів природних монополій з надання технічних умов щодо інженерного забезпечення об'єкта будівництва згідно з вимогами законодавства.
- (85) Зазначений ринок характеризується наявністю організаційних та адміністративних бар'єрів, зокрема, вхід на ринок нових суб'єктів господарювання можливий лише за умови:
- передачі інфраструктури іншому суб'єкту господарювання та виходу з ринку діючого суб'єкта;
 - визначення органом місцевого самоврядування на відповідній території іншого виконавця послуг;
 - укладення органом місцевого самоврядування договору комунального замовлення на виконання послуг з іншим суб'єктом господарювання;
 - затвердження тарифів на послуги з централізованого опалення та постачання гарячої води іншому суб'єкту господарювання.

4.7 Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища Відповідача

- (86) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
 - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (87) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (88) Відділенням у визначених територіальних та часових межах ринку послуг з централізованого опалення не встановлено інших суб'єктів господарювання, які б надавали зазначені послуги.
- (89) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» у територіальних (географічних) межах території міста Суми, де ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» надає послуги згідно з відповідними рішеннями виконавчого комітету Сумської міської ради, у період з жовтня 2017 року по квітень 2019 року є суб'єктом господарювання, що займав монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення з часткою 100%, оскільки на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (90) Відповідно до статті 1 Закону України «Про теплопостачання»:
- постачання теплової енергії (теплопостачання) - господарська діяльність, пов'язана з наданням теплової енергії (теплоносія) споживачам за допомогою технічних засобів транспортування та розподілом теплової енергії на підставі договору;
 - споживач теплової енергії - фізична або юридична особа, яка використовує теплову енергію на підставі договору;
 - суб'єкти відносин у сфері теплопостачання - фізичні та юридичні особи незалежно від організаційно-правових форм та форми власності, які здійснюють виробництво, транспортування, постачання теплової енергії, теплосервісні організації, споживачі, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування.
- (91) Відповідно до статті 6 Закону України «Про теплопостачання» державна політика у сфері теплопостачання базується, зокрема, на принципі забезпечення впровадження засобів обліку і приладів регулювання споживання теплової енергії.
- (92) Згідно з частиною другою статті 9 Закону України «Про теплопостачання» державне управління у сфері теплопостачання на загальнодержавному рівні здійснює Кабінет Міністрів України.
- (93) Згідно з пунктом 1 Правил користування тепловою енергією, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.10.2007 № 1198 (в редакції, що діяла до 26.12.2019) (далі – Правила користування тепловою енергією), ці Правила визначають взаємовідносини між теплопостачальними організаціями та споживачами теплової енергії.
- (94) Відповідно до пункту 7 Правил користування тепловою енергією усі системи теплопостачання і теплоспоживання повинні бути забезпечені вузлами обліку відповідно до затверджених технічних умов і проектів.
- (95) Згідно з абзацом третім пункту 2 постанови Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 № 865 «Про особливості нарахування плати за надану послугу з централізованого опалення населенню у разі відсутності у квартирі (будинку садового типу) та на вводах у багатоквартирний будинок засобів обліку теплової енергії в опалювальний період 2016/2017 року» суб'єкти господарювання у сфері теплопостачання - виконавці послуг з централізованого опалення **були зобов'язані завершити протягом 2017 року встановлення будинкових засобів обліку теплової енергії.**
- (96) Відповідно до абзацу одинадцятого частини першої статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 № 1875-IV, який діяв до 01.05.2019, комунальні послуги – результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреби фізичної чи юридичної особи у забезпеченні холодною та гарячою водою, водовідведенням, газопостачанням, опаленням, а також вивезення побутових відходів у порядку, встановленому законодавством.
- (97) Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 № 1875-IV, який діяв до 01.05.2019, визначав основні засади організаційних, господарських відносин, що виникають у сфері надання та споживання житлово-комунальних послуг між їхніми виробниками, виконавцями і споживачами, а також їхні права та обов'язки.
- (98) Відповідно до пункту 1 частини першої статті 13 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 № 1875-IV до комунальних послуг, зокрема, належать послуги з централізованого опалення.
- (99) Згідно із частиною другою статті 32 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 № 1875-IV розмір плати за комунальні послуги розраховується виходячи з розміру затверджених цін/тарифів та показань засобів обліку або за

нормами, затвердженими в установленому порядку. У разі наявності засобів обліку оплата комунальних послуг здійснюється виключно на підставі їх показників на кінець розрахункового періоду згідно з умовами договору, крім випадків, передбачених законодавством.

- (100) Засади забезпечення комерційного, у тому числі розподільного, обліку послуг з постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та забезпечення відповідною обліковою інформацією споживачів таких послуг визначено Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» (набрав чинності 02.08.2017).
- (101) Згідно з преамбулою Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» цей Закон визначає засади забезпечення комерційного, у тому числі розподільного, обліку послуг з постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого водопостачання та забезпечення відповідною обліковою інформацією споживачів таких послуг.
- (102) Відповідно до статті 1 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»:
- комерційний облік комунальних послуг - визначення за допомогою вузла комерційного обліку або за встановленими правилами у передбачених цим Законом випадках кількісних та якісних показників комунальної послуги, вимірювання яких забезпечується вузлом обліку, на підставі яких проводяться розрахунки за спожиті комунальні послуги;
 - вузол комерційного обліку - вузол обліку, що забезпечує загальний облік споживання відповідної комунальної послуги в будівлі, її частині (під'їзді), обладнаній окремим інженерним вводом;
 - розподільний облік комунальних послуг - визначення за допомогою вузла розподільного обліку (приладу - розподільювача теплової енергії) та/або за встановленими правилами (методиками) у передбачених цим Законом випадках кількісних показників отриманої споживачем комунальної послуги, на підставі яких здійснюється розподіл показань вузла комерційного обліку між споживачами в будівлях, де налічуються два та більше споживачів.
- (103) Таким чином, розрахунки за комунальні послуги на основі комерційного обліку, а також розподіл спожитих обсягів комунальних послуг між споживачами здійснюється у відповідності до положень Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання».
- (104) Згідно з частиною другою статті 14 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» за порушення вимог цього Закону на суб'єктів господарювання, які є операторами зовнішніх інженерних мереж або виконавцями комунальних послуг з постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання, а також на інших осіб, які здійснюють розподіл обсягів відповідної комунальної послуги, накладається штраф у таких розмірах:
- 20 прожиткових мінімумів для працездатних осіб - у разі надання споживачу комунальної послуги з постачання теплової енергії, постачання гарячої води, централізованого питного водопостачання рахунка на оплату відповідної комунальної послуги, сформованого з порушенням вимог цього Закону;
 - 36 прожиткових мінімумів для працездатних осіб - у разі здійснення розподілу обсягів комунальних послуг з порушенням вимог цього Закону або методики розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг.

- (105) Окрім того, пунктом 1 частини першої цієї статті передбачено, що на суб'єкта господарювання-оператора зовнішніх інженерних мереж накладається штраф у розмірі 1 відсотку суми платежів, нарахованих за останній місяць, в якому надавалася відповідна комунальна послуга споживачам, будівлі яких не обладнано вузлами обліку, - у разі порушення строків встановлення або заміни вузлів комерційного обліку теплової енергії, гарячої чи питної води.
- (106) Згідно з частиною першою статті 15 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» справи про правопорушення у сфері комерційного обліку комунальних послуг розглядаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сферах метрологічного нагляду та державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів.

6. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

- (107) До Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надійшла спільна заява ФОП ГОЛЬЦЕВА О.М. та ФОП КОВПАКА В.В. від 08.05.2018 б/н (вх. № 01-27/865 від 08.05.2018) та спільна заява ФОП КОВАЛЬЧУК І.П., ТОВ «ТАНЗАНІТ» та ТОВ «ЗАНІ І К» від 01.11.2018 б/н (вх. № 68-01/2261/01-27 від 02.11.2018) на дії ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО», які полягають у нарахуванні плати за послуги з централізованого опалення в опалювальному періоді 2017-2018 років споживачам будинку за адресою: *(інформація, доступ до якої обмежено)*, виходячи з показників вузла обліку теплової енергії, встановленого в індивідуальному тепловому пункті сусіднього будинку за адресою: *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (108) В ході розгляду зазначених заяв Сумським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України встановлено наступне.
- (109) ФОП ГОЛЬЦЕВ О.М., ФОП КОВПАК В.В., ФОП КОВАЛЬЧУК І.П., ТОВ «ТАНЗАНІТ» та ТОВ «ЗАНІ І К» здійснювали свою господарську діяльність за адресою: м. Суми, *(інформація, доступ до якої обмежено)* 1 та мали договірні стосунки із ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» щодо надання послуг з централізованого опалення, а саме:
- ФОП ГОЛЬЦЕВ О.М. – договір про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води від *(інформація, доступ до якої обмежено)*;
 - ФОП КОВПАК В.В. – договір про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води від *(інформація, доступ до якої обмежено)*;
 - ФОП КОВАЛЬЧУК І.П. – договір про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води від *(інформація, доступ до якої обмежено)*;
 - ТОВ «ЗАНІ І К» - договір про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води від *(інформація, доступ до якої обмежено)*;
 - ТОВ «ТАНЗАНІТ» - договір про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води від *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (110) Згідно з пунктами 2.3-2.4 Договорів *(інформація, доступ до якої обмежено)* розмір щомісячної плати за надані послуги на момент укладання договору, визначений згідно з нормативами (нормами) споживання – договірними навантаженнями, вказаний в додатку № 1, який є невід'ємною частиною договору. Плата за надані послуги за наявності засобів обліку води і теплової енергії справляється за їх показаннями за умови їх підключення та введення в дію у встановленому порядку.
- (111) Відповідно до пункту 1 Додатку № 2 до Договорів *(інформація, доступ до якої обмежено)* «Умови обліку спожитих послуг» (далі – Додаток № 2 до Договору) облік

спожитих послуг проводиться за засобами (приладами) обліку води і теплової енергії або розрахунковим способом.

- (112) Згідно пункту 6 Додатку № 2 до Договору: *«Для Споживачів, які не мають засобів обліку або вчасно не подали Виконавцю звіт про фактичне споживання теплової енергії (показники засобів обліку води і теплової енергії за розрахунковий місяць) обсяг послуг (кількість спожитої Споживачем теплової енергії) визначається Виконавцем, як виняток, розрахунковим методом згідно з нормативами (нормами) споживання – договірними навантаженнями з урахуванням середньомісячної фактичної температури, навколишнього повітря та кількості годин (діб) роботи теплоспоживальних приладів (обладнання) Споживача в розрахунковому місяці».*
- (113) Відповідно до заяви ФОП ГОЛЬЦЕВА О.М та ФОП КОВПАКА В.В. від 08.05.2018 протягом 2017 року та січня 2018 року розрахунки з ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» за отримані послуги з централізованого опалення здійснювались за нормами споживання (договірними навантаженнями, зазначеними в додатках 1 до *(інформація, доступ до якої обмежено)* та *(інформація, доступ до якої обмежено)*, що складала, відповідно, 11,422 Гкал/рік та 16,904 Гкал/рік) згідно із діючими у відповідні періоди тарифами. Борги за оплату спожитих у 2017 році послуг з централізованого опалення у зазначених суб'єктів господарювання були відсутні, про що свідчать акти звірки взаєморозрахунків від 01.01.2018.
- (114) У лютому 2018 року ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» надало ФОП ГОЛЬЦЕВУ О.М та ФОП КОВПАКУ В.В. рахунки (від 28.02.2018 № 719 та від 28.02.2018 № 720, відповідно) на оплату послуг з централізованого опалення та акти прийому-передачі теплової енергії, згідно із якими у ФОП ГОЛЬЦЕВА О.М та ФОП КОВПАКА В.В., окрім поточних нарахувань за лютий 2018 року, була зазначена заборгованість за листопад, грудень 2017 року та січень 2018 року.
- (115) У відповідь на звернення ФОП ГОЛЬЦЕВА О.М та ФОП КОВПАКА В.В. (листи від 16.03.2018 № 3 та від 16.03.2018 № 5, відповідно) щодо нарахування плати за послуги з централізованого опалення ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» повідомило споживачів (листи від 10.04.2018 № 2026 та від 10.04.2018 № 2025, відповідно) про встановлення у іншому будинку (*інформація, доступ до якої обмежено*) приладу обліку теплової енергії, який здійснює облік теплової енергії також і по будинку по *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (116) За твердженням ФОП ГОЛЬЦЕВА О.М та ФОП КОВПАКА В.В., до надсилання ними письмових звернень ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» не повідомляло співвласників будинку за адресою: *(інформація, доступ до якої обмежено)* про намір чи факт встановлення загальнобудинкового лічильника теплової енергії. Крім того, ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» не надало ФОП ГОЛЬЦЕВУ О.М та ФОП КОВПАКУ В.В. інформації про підстави встановлення вузла обліку теплової енергії в іншому будинку, межу обліку теплової енергії.
- (117) За інформацією ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО», наданою Сумському обласному територіальному відділенню Антимонопольного комітету України листами від 31.05.2018 № 2908 (вх. № 02-10/1052 від 04.06.2018) та від 25.07.2018 № 3999 (вх. № 02-10/1491 від 26.07.2018), будинковий лічильник теплової енергії було встановлено за кошти ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» та введено в експлуатацію 24.05.2017 до набрання чинності Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання».
- (118) Товариство зазначило, що житлові будинки за адресами: *(інформація, доступ до якої обмежено)* та *(інформація, доступ до якої обмежено)* мають спільну систему постачання теплової енергії, тому будинковий лічильник теплової енергії встановлено в

загальному для двох будинків індивідуальному тепловому пункті, який знаходиться в підвальному приміщенні житлового будинку по *(інформація, доступ до якої обмежено)*.

- (119) За твердженням ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО», з жовтня 2017 року по січень 2018 року представники Товариства не мали технічної можливості потрапити в індивідуальний тепловий пункт житлового будинку і зняти показники загальнобудинкового лічильника; показники лічильника теплової енергії були зафіксовані лише у лютому 2018 року.
- (120) Згідно із поясненнями ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» влаштування теплових пунктів окремо для кожного із двох будинків (*інформація, доступ до якої обмежено*) та (*інформація, доступ до якої обмежено*) з вузлами обліку теплової енергії технічно неможливо, що також зазначено в Акті обстеження житлового будинку за адресою: (*інформація, доступ до якої обмежено*) щодо технічної можливості встановлення вузла обліку теплової енергії, підписаному представниками ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» та Департаменту інфраструктури міста Сумської міської ради (включеному до складу Інвестиційної програми), в якому зазначено наступне.

«За результатами обстеження встановлено: Теплопостачання житлових будинків здійснюється від Сумської ТЕЦ. Житлові будинки по (інформація, доступ до якої обмежено) – двоповерхові, ж/б по (інформація, доступ до якої обмежено) – трьохповерховий з мансардним поверхом. В ж/б загальна кількість квартир 36 та на перших поверхах юридичні особи. Системи з елеваторним вузлом керування жит.будинку по (інформація, доступ до якої обмежено). Між житловими будинками зовнішні теплові мережі прокладені в підземних каналах. Житлові будинки обладнані підвальними приміщеннями.

Висновки комісії: Влаштування теплових пунктів для кожного будинку з вузлами обліку теплової енергії технічно неможливо» (мовою оригіналу).

- (121) При цьому ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» надало схему приєднання мереж опалення будинків по (*інформація, доступ до якої обмежено*) та (*інформація, доступ до якої обмежено*) до теплових мереж Товариства, відповідно до якої зовнішні мережі централізованого опалення, які розташовані між будинками за адресами: (*інформація, доступ до якої обмежено*) та (*інформація, доступ до якої обмежено*), мають статус «Внутрішньоквартальні мережі ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО».
- (122) Зважаючи на те, що дії ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО», які полягають у нарахуванні плати за послуги з централізованого опалення споживачам у будинках за адресами: (*інформація, доступ до якої обмежено*) та (*інформація, доступ до якої обмежено*) виходячи із показників вузла обліку теплової енергії, встановленого в індивідуальному тепловому пункті, який розташований у будинку за адресою: (*інформація, доступ до якої обмежено*), з порушенням вимог частини другої статті 3 Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», могли містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, адміністративною колегією Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України листом від 06.08.2018 №02-08/1152 були надані рекомендації ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» щодо вжиття заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (123) За результатами розгляду рекомендацій листом від 03.09.2018 № 4611 (вх. № 68-01/1856/02-10 від 06.09.2018) ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» повідомило про

додаткове обстеження системи централізованого опалення від елеваторного вузла, який знаходиться в індивідуальному тепловому пункті житлового будинку по вулиці *(інформація, доступ до якої обмежено)* до житлового будинку *(інформація, доступ до якої обмежено)*, за результатами якого було встановлено, що облаштувати додатковий індивідуальний тепловий пункт в житловому будинку *(інформація, доступ до якої обмежено)* технічно неможливо.

- (124) Крім того, ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» в листі від 03.09.2018 № 4611 (вх. № 68-01/1856/02-10 від 06.09.2018) зазначило, що «Законом України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» передбачено обладнання вузлами обліку усіх вводів зовнішніх інженерних мереж у будівлі, тому необхідно залишити існуючий комерційний вузол обліку теплової енергії, загальний для двох житлових будинків *(інформація, доступ до якої обмежено)* і по *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Нарахування споживачам вказаних будинків будуть проводитись за показниками за показами засобу обліку за виключенням розрахункових втрат теплової енергії у тепловій мережі довжиною 22 м, яка є внутрішньоквартальною мережею ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО»» (мовою оригіналу).
- (125) Натомість до Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надійшла спільна заява ФОП КОВАЛЬЧУК І.П., ТОВ «ЗАНІ І К», ТОВ «ТАНЗАНІТ» від 01.11.2018 (вх. № 68-01/2261/01-27 від 02.11.2018) стосовно неправомірності застосування ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» у опалювальний період 2017-2018 років для нарахування плати за спожиті послуги з централізованого опалення суб'єктам господарювання, офіси яких знаходяться *(інформація, доступ до якої обмежено)*, показників приладу обліку теплової енергії, який встановлено у іншому будинку *(інформація, доступ до якої обмежено)*, неповідомлення споживачів теплової енергії про факт встановлення приладу обліку та не підписання змін до договорів про надання послуг з централізованого опалення та постачання гарячої води, що впливають на розмір плати за послуги, та доповнення до заяви ФОП ГОЛЬЦЕВА О.М. та ФОП КОВПАКА В.В. від 01.11.2018 (вх. № 68-01/2262/01-27 від 02.11.2018) стосовно збільшення ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» суми заборгованості зазначених фізичних осіб-підприємців за минулий опалювальний сезон, за результатами розгляду яких і розпочато розгляд Справи.
- (126) Слід зазначити, що листом від 15.04.2019 № 7/9.1.1/6310-19 (вх. № 68-01/966/01-22 від 17.04.2019) Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України надало роз'яснення, в якому зазначило наступне.
- Пунктом 5.24 державних будівельних норм ДБН В.2.2-15-2005 «Житлові будинки, Основні положення» (вимоги якого поширюються на проектування нових і реконструкцію житлових будинків з умовною висотою до 73,5 м) регламентовано: «Житлові будинки повинні підключатися до систем централізованого опалення через індивідуальний тепловий пункт (ІТП), обладнаний приладами обліку теплоспоживання».
- Відповідно до пункту 7 Правил користування тепловою енергією усі системи теплостачання і теплоспоживання повинні бути забезпечені вузлами обліку відповідно до затверджених технічних умов і проектів.
- У 2017 році набув чинності Закон України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання», статтею 3 якого передбачено, що оснащення будівель вузлами комерційного обліку та обладнання інженерних систем для забезпечення такого обліку здійснюється відповідно до проектної документації з дотриманням будівельних норм і правил у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері житлово-комунального

господарства. Таке оснащення та відповідна проектна документація не потребують видачі технічних умов та інших вимог до встановлення вузла комерційного обліку, погодження з державними органами, органами місцевого самоврядування, їхніми посадовими особами, операторами зовнішніх інженерних мереж, виконавцями комунальних послуг. Забороняється приєднання житлових і нежитлових будівель до зовнішніх інженерних мереж без оснащення таких будівель вузлами комерційного обліку відповідних комунальних послуг відповідно до вимог цього Закону. Такими вузлами обліку обладнуються усі вводи зовнішніх інженерних мереж у будівлі, крім випадків, передбачених цим Законом. Місце встановлення вузла комерційного обліку визначається відповідно до будівельних норм і правил.

- (127) Відповідно до листа Міністерства розвитку громад та територій України від 10.10.2024 № 18767/25/10-24 (вх. № 70-01/579к від 11.10.2024) вимога щодо облаштування кожної окремої будівлі вузлом комерційного обліку, а не групи будівель, з'явилася саме з моменту набрання чинності положень Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» (02.08.2017).
- (128) Слід зазначити, що за інформацією ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО», наданою листом від 23.08.2018 № 4457 (вх. № 68-01/1729/02-08 від 23.08.2018) житлові будинки по вулиці (*інформація, доступ до якої обмежено*) та по (*інформація, доступ до якої обмежено*) мають спільну систему опалення, тому будинковий лічильник теплової енергії встановлено в загальному для двох будинків індивідуальному тепловому пункті, який знаходиться в житловому будинку (*інформація, доступ до якої обмежено*).
- (129) Крім того, зазначений будинковий лічильник теплової енергії було встановлено за власні кошти ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» та введено в експлуатацію 24.05.2017 до набрання чинності Закону України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання» (листи ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» від 31.05.2018 № 2908 (вх. № 02-10/1052 від 04.06.2018) та від 25.07.2018 № 3999 (вх. № 02-10/1491 від 26.07.2018).
- (130) Таким чином, ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» у відповідності до діючого законодавства забезпечило оснащення вузлом обліку систему централізованого опалення житлових будинків за адресами: (*інформація, доступ до якої обмежено*) та м. Суми, (*інформація, доступ до якої обмежено*).
- (131) Відповідно до пункту 12 Правил надання послуг у разі встановлення будинкових засобів обліку теплової енергії споживач оплачує послуги згідно з їх показаннями пропорційно опалюваній площі (об'єму) квартири (будинку садибного типу) за умови здійснення власником, балансоутримувачем будинку та/або виконавцем заходів з утеплення місць загального користування будинку
- (132) За результатами аналізу інформації, наданої ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» від 22.11.2018 № 6135 (вх. № 68-01/2424/02-10 від 23.11.2018), встановлено, що розподіл показників лічильника теплової енергії, розміщеного у індивідуальному тепловому пункті у буд. по (*інформація, доступ до якої обмежено*), відбувався пропорційно до опалювального об'єму приміщень споживачів теплової енергії (розподіл наведено в Таблиці 1).

Таблиця 1

Споживач	Опалювальна площа приміщень, м ²	Висота приміщень, м	Опалювальний об'єм, м ³	Відсоток від загального об'єму
Житлова частина будинку по вул. (<i>інформація,</i>	1177,57	2,5	2943,93	55,035

<i>доступ до якої обмежено), (інформація, доступ до якої обмежено)</i>				
ТОВ «ЧУС»	202,5	4,0	810,0	15,143
ТОВ «ЗАНІ і К»	69,9	4,15	290,09	5,423
ФОП КИЩИК О.Ф.	30,2	2,54	76,71	1,434
	73,3	3,17	232,36	4,344
ФОП ГОЛЬЦЕВ О.М.	44,4	3,8	168,72	3,154
	30,9	2,95	91,16	1,704
ФОП КОВПАК В.В.	115,7	2,93	339	6,337
ФОП ЗОЛОТУХІНА С.П.	34,0	2,58	87,72	1,640
ТОВ «ТАНЗАНІТ»	53,5	4,4	235,4	4,401
ФОП КОВАЛЬЧУК І.П.	28,5	2,6	74,1	1,385
Всього	1 860,47		5 349,18	100

(133) Відповідно до акту допуску до комерційної експлуатації вузла обліку теплової енергії від 24.05.2017, наданого ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» листом від 02.09.2021 № 4403 (вх. № 70-01/5094 від 03.09.2021) показники приладу на день прийняття на облік склали: теплоенергія – 0,001 Гкал, об'єм – 3,52 м³, час роботи – 232 год.

(134) Листом від 22.11.2018 № 6135 (вх. № 68-01/2424/02-10 від 23.11.2018) ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» надало копії актів прийому – передачі теплової енергії за опалювальний період 2017-2018 років по всім споживачам будинків за адресами: *(інформація, доступ до якої обмежено)* та *(інформація, доступ до якої обмежено)*. Відповідно до наданих актів показники приладу обліку, встановленого за адресою: *(інформація, доступ до якої обмежено)* склали:

- 29.10.2017 та 20.12.2017 - немає у зв'язку з відсутністю ключа;
- 25-26.01.2018 – 169,427 Гкал.;
- 21.02.2018 – 220,625 Гкал.;
- 23.03.2018 – 285,858 Гкал.;
- 18.04.2018 – 315,648 Гкал.

Таким чином, за опалювальний період 2017 – 2018 споживачами будинків за адресами: *(інформація, доступ до якої обмежено)* та *(інформація, доступ до якої обмежено)* спожито 315,647 Гкал.

(135) Відповідно до інформації, наданої ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» від 22.11.2018 № 6135 (вх. № 68-01/2424/02-10 від 23.11.2018) та від 14.03.2019 № 1280 (вх. № 68-01/657/02-10 від 14.03.2019), нарахування плати споживачам послуг з централізованого опалення у опалювальному періоді 2017-2018 років здійснювалося згідно із фактичними показниками приладу обліку встановленого за адресою: *(інформація, доступ до якої обмежено)*.

- (136) Згідно з інформацією ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО», наданою листом від 02.09.2021 № 4403 (вх. № 70-01/5094 від 03.09.2021), при розрахунках нарахувань відбувається зменшення розміру плати, а саме: від кількості спожитої теплової енергії згідно показників вузла комерційного обліку теплової енергії віднімається кількість теплової енергії, яка втрачається через теплову ізоляцію трубопроводів внутрішньоквартальної теплової мережі між будинками.
- (137) Так, обсяг спожитих послуг з централізованого опалення споживачам у будинках за адресами: *(інформація, доступ до якої обмежено)* та *(інформація, доступ до якої обмежено)* у опалювальному періоді 2017-2018 років склав:

Таблиця 2

Споживач	Період							Всього тепл.енергії у опалюваль ний період 2017-2018, Гкал	Відсоток від загального обсягу наданих послуг
	Жов.17	Лис.17	Гру.17	Січ.18	Лют.18	Бер.18	Кві.18		
Житл. частина будинку по <i>(інформація, доступ до якої обмежено), (інформація, доступ до якої обмежено)</i>	9,8623	25,7013	29,3876	32,9748	30,3892	34,2841	8,3229	170,9222	55,03
ТОВ «ЧУС»	2,7136	7,0718	8,0861	9,0731	8,3617	9,4333	2,2901	47,0297	15,14
ТОВ «ЗАНІ і К»	0,9718	2,5325	2,8958	3,2492	2,9945	3,3783	0,8201	16,8422	5,42
ФОП КИЩИК О.Ф.	1,0354	2,6983	3,0853	3,4619	3,1905	3,5994	0,8738	17,9446	5,78
ФОП ГОЛЬЦЕВ О.М.	0,8706	2,2687	2,5941	2,9107	2,6825	3,0263	0,735	15,0879	4,86
ФОП КОВПАК В.В.	1,1356	2,9594	3,3838	3,7969	3,4992	3,9476	0,958	19,6805	6,34
ФОП ЗОЛОТУХІНА С.П.	0,2939	0,7659	0,8757	0,9826	0,9056	1,0216	0,248	5,0933	1,64
ТОВ «ТАНЗАНІТ»	0,7887	2,0553	2,35	2,6369	2,4301	2,7416	0,6656	13,6682	4,40
ФОП КОВАЛЬЧУК І.П.	0,2482	0,6468	0,7396	0,8298	0,7648	0,8628	0,2095	4,3015	1,39
Всього	17,9201	46,7	53,398	59,9159	55,2181	62,295	15,123	310,5701	100

- (138) Таким чином, за результатами аналізу інформації Відділенням не встановлено порушень нарахування плати за послуги з централізованого опалення споживачам у будинках за адресами: *(інформація, доступ до якої обмежено)* та *(інформація, доступ до якої обмежено)* виходячи із показників вузла обліку теплової енергії, встановленого в індивідуальному тепловому пункті, який розташований у будинку за адресою: *(інформація, доступ до якої обмежено)*.
- (139) З урахуванням зазначеного порушення ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО» законодавства

про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та частиною 1 статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого опалення, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, не доведено.

7. ЗАПЕРЕЧЕННЯ УЧАСНИКІВ СПРАВИ ТА ЇХ СПРОСТУВАННЯ

(140) На подання з попередніми висновками у справі КОВПАК Валерій Валентинович, ТОВ «СУМИТЕПЛОЕНЕРГО, ФОП ГОЛЬЦЕВ О.М., ФОП КОВАЛЬЧУК І.П., ТОВ «ТАНЗАНІТ», ТОВ ««ЗАНІ І К» не надали зауважень та заперечень.

8. ОСТАТОЧНІ ВИСНОВКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ВІДДІЛЕННЯ

(141) Відповідно до статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо, зокрема, не доведено вчинення порушення.

Відповідно до абзацу четвертого пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України № 3295-IX від 09.08.2023 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим Законом, розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим Законом.

Ураховуючи викладене, на підставі статей 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статей 48 і 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктів 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482 та пункту 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19.04.1994 №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 06.05.1994 за №90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29.06.1998 №169-р) (із змінами), адміністративна колегія Східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити провадження у справі № 1/02-45-21

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова колегії

Юрій ГЛАДИК